

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Ndc/28/2024
Identifikačné číslo spisu:	1223204280
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1223204280.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú S. O., Q. XX. G. XXXX, zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, Šumperská 1, Prievidza, dieťa rodičov: matky Z. L. O., R., Q. X. XXX/XX a otca U. J. O., U., M. O. XXXX/X, o zrušenie výživného na maloleté dieťa a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvoде, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 4P/76/2023, o návrhu otca na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti, takto

rozhodol:

Prejednanie veci vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 4P/76/2023 prikazuje Mestskému súdu Bratislava II.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) predložil na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky návrh na prikázanie veci inému súdu podľa § 39 ods. 2 a 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) a § 4 ods. 1 a § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „C.m.p.“) dôvodu vhodnosti, ktorý podal otec. Návrh odôvodnil jeho vážnym zdravotným stavom a aj rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Ndc/11/2021 z 29. júna 2021, ktorým bola vec o rozvod manželstva rodičov maloletej, prikázaná na Okresný súd Bratislava V, v obvode ktorého má otec bydlisko.

2. Otec uviedol, že je invalidný dôchodca, ktorý na pohyb potrebuje francúzske barle, máva silné bolesti, pri státi závraty; na zmiernenie bolesti užíva analgetiká, NSA (pozn. nesteroidné antiflogistiká alebo nesteroidné protizápalové lieky) a opiáty. Je obmedzovaný mnohými lekársky podloženými diagnózami, vrátane závažného ochorenia familiárna stredomorská horúčka (pozn. FMF, z angl. Familial Mediterranean fever). Upresnil, že jeho zdravotný stav mu neumožňuje cestovanie hromadnou, či verejnou dopravou a cestovanie do R. by nevládol.

3. Matka maloletej s prikázaním sporu z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Bratislava V súhlasila.

4. Kolízny opatrovník sa k podanému návrhu písomne vyjadril (l. č. 114 súdneho spisu) tak, že je v záujme maloletej, aby vo veci rozhodoval Okresný súd Prievidza, keďže maloletá žije spolu s matkou v

obvode okresného súdu, navštevuje v R. aj gymnázium. Uviedol, že v konaní o rozvod manželstva rodičov maloletej Najvyšší súd Slovenskej republiky prikázal vec do Bratislavy, avšak otec maloletej sa pojednávaní nezúčastňoval, opakovane žiadal o odročenie pojednávania, pričom sa prevažne odvolával na svoj zdravotný stav.

5. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sú upravené Civilným mimosporovým poriadkom. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. platí, že na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže C.m.p. vo vzťahu k možnosti prikázania veci z dôvodu vhodnosti, okrem práva vyjadriť sa k návrhu na prikázanie veci tých účastníkov, ktorých účasť v konaní vyšla najavo v čase podania návrhu (§ 4 C.m.p.), neustanovuje inak, treba na danú vec aplikovať ustanovenie C.s.p. o prikázaní veci inému súdu.

6. Podľa § 39 ods. 2 a 3 C.s.p. na návrh ktorejkoľvek zo strán (účastníkov) možno spor prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti. O prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu (Okresnému súdu Prievidza) a súdu, ktorému sa má vec prikázať (Mestskému súdu Bratislava II - po reforme tzv. súdnej mapy, ktorý prevzal súdnu agendu z Okresného súdu Bratislava V v rodinných veciach). V tomto prípade je najbližšie spoločne nadriadeným súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ktorý po preskúmaní veci dospel k záveru, že návrhu je možné vyhovieť.

7. Podľa čl. 6 ods. 1 C.s.p. strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

8. Podľa čl. 6 ods. 2 C.s.p. súd zohľadňuje špecifické potreby strán sporu vyplývajúce z ich zdravotného stavu a sociálneho postavenia.

9. Z označeného čl. 6 ods. 2 C.s.p. vyplýva, že tento sa týka špecifických potrieb určitých kategórií subjektov, ktoré nespádajú pod pojmové vymedzenie slabšej sporovej strany, ktoré vyplýva zo znenia § 290 a nasl. C.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za vhodné v tomto smere poukázať na niektoré závery vyplývajúce z odbornej literatúry, podľa ktorých súd je v naznačenom zmysle povinný zohľadňovať určité špecifické potreby tých subjektov, ktorých zdravotný stav, prípadne sociálne postavenie odôvodňujú určitý špecifický procesný režim. Tento špecifický procesný režim však nemá nijakým spôsobom negovať princíp rovnosti sporových strán. Ide o normatívne vyjadrenie obvyčajnej ľudskej slušnosti, napríklad vo vzťahu k zdravotne postihnutým osobám. Táto slušnosť má spočívať v zohľadňovaní okolností, ktoré môžu mať vplyv na mieru náročnosti realizácie procesných oprávnení týchto špecifických subjektov.

10. Prikázanie (delegácia) veci z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z práva strany civilného sporového konania (účastníka civilného mimosporového konania) na zákonného sudcu (Čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti civilného sporového (mimosporového) konania alebo jeho zrýchlenie. Dôvody delegácie môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však osobnú, zdravotnú, sociálnu či finančnú. Vzhľadom na charakter delegácie ako výnimky zo zásady, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať však aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

11. V danom prípade obsah spisu dáva podklad pre záver o vážnych zdravotných problémoch otca, v prípade ktorého ide o polymorbídneho pacienta (trpiaceho väčším počtom rôznych závažných chorôb a zdravotných komplikácií). Trpí intenzívnymi bolesťami najmä pri sedení a státi, pohybuje sa iba za pomoci francúzskych barlí. Podľa vlastného vyhlásenia nie je schopný dostaviť sa na súd do Prievidze, pretože by mohlo dôjsť k zhoršeniu zdravotného stavu.

12. Tieto špecifické osobitosti týkajúce sa jeho nepriaznivého zdravotného stavu predstavujú pritom závažné dôvody, ktoré podľa názoru najvyššieho súdu sú subsumovateľné pod čl. 6 ods. 2 C.s.p. a sú dôvodom spoločne so súhlasným vyjadrením matky na uplatnenie výnimočného postupu spočívajúceho v prikázaní sporu inému súdu tej istej inštancie z dôvodu vhodnosti, konkrétne Mestskému súdu Bratislava II.

13. V tejto súvislosti najvyšší súd tiež poukazuje na čl. 13 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 317/2010 Z. z.), z ktorého vyplýva záväzok zmluvných strán Dohovoru zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím účinný prístup k spravodlivosti, ktorý sa do praxe premieta aj aplikáciou ustanovenia § 39 ods. 2 C.s.p. tam, kde sú na to splnené podmienky spojené so zdravotným postihnutím, tak ako v tomto prípade.

14. Najvyšší súd po komplexnom vyhodnotení uvedených skutočností dospel k záveru, že na strane otca ide o mimoriadne dôvody, ktoré odôvodňujú uplatnenie výnimky zo zásady osobitnej miestnej príslušnosti Okresného súdu Prievidza, čo v konečnom dôsledku umožní rýchlejšiu ochranu práv maloletej S..

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.